

Työ- ja elinkeinoministeriö
kuuleminen@tem.fi

Viite: Diaarinumero 49/815/2009

Asia: Mielipidepalaute Fennovoiman ydinvoimalaitoksen periaatepäätöshakemuksesta

Pro Hanhikivi jättää jäsenistön toiveesta virallisen lausunnon lisäksi tämän erillisen mielipidepalautteen, johon on koottu jäsenistön mielipiteitä yhdistyksen kokoontumisissa.

Edellytämme, että kyseiset mielipiteet huomioidaan asukkaiden antamina palautteina, koska työ- ja elinkeinoministeriön kuulemistilaisuus 27.5. Pyhäjoella ei toteutunut alkuunkaan sellaisena, kuin tarkoituksenmukaista olisi ollut. Asukkaat, jotka olivat paikalle osanneet tulla, eivät olleet varautuneet valmistelluilla puheenvuoroilla, vaan olettivat saavansa kertoa mielipiteensä vapaasti, ilman kirjallisesti pyydettyä puheenvuoroa.

Kyseisestä tilaisuudesta oli myös tiedotettu erittäin huonosti (vain virallinen kuulutus 15.4.). Tilaisuudesta ja varsinkaan sen luonteesta ei muutoin ilmoitettu, ei edes kunnan toimesta etukäteen. Edes kaikki paikalliset asukkaat eivät olleet tietoisia tilaisuudesta.

Alla esitetyt mielipiteet sisältävät ehkä voimakastakin tekstiä, mutta ovat niiden ihmisten kannanottoja, jotka eivät ole missään vaiheessa saaneet vapaasti sanoa mielipidettään tai tulleet kuulluksi. Kansanäänestystä ei kuntalaisten vaatimuksesta ja valtuustoaloitteesta huolimatta järjestetty.

Useat lähiseudun asukkaat ovat ilmaisseet kielteisen kantansa hankkeeseen Pro Hanhikivi-yhdistykselle ja samalla todenneet, että eivät voi ilmaista kantaansa julkisesti johtuen asemasta tai työpaikan menettämisen pelosta. Ongelma on pienellä paikkakunnalla ilmeinen ja todellinen.

Tämä uhka todentui ikävällä tavalla Pyhäjoen naapurikunnassa Kalajoella, jossa vs. ympäristötarkastajan viransijaisuutta päätettiin kaupunginjohtajan esityksestä yllättäen ja ennakkotiedoista poiketen olla jatkamatta välittömästi sen jälkeen, kun vs. ympäristötarkastaja oli esimiehensä toimeksiannosta laatinut Fennovoiman PAP-hakemuksesta ympäristönäkökohdat huomioivan lausuntoesityksen Kalajoen ympäristölautakunnalle, kaupunginjohtajan toiveiden vastaisesti. Kyseisen menettelytavan selvittely Kalajoen kaupungissa on yhä kesken.

Tässä tärkein syy siihen, miksi ohessa olevat Pro Hanhikiven jäsenistön ajatukset, kommentit ja mielipiteet on annettu nimettömänä.

1. Fennovoima mainostaa avointa ja reilua toimintaa asukkaita kohtaan, mutta toimintatavat osoittavat jotain aivan muuta. Fennovoima pitää kolmea paikkakuntaa pihdeissä vuosikausia ja aiheuttaa asukkaille henkisiä kärsimyksiä ja taloudellista vahinkoa.
2. Aggressiivinen maanhankinta on aiheuttanut ainakin Pyhäjoella paljon närkästystä kuten myös se, että maanomistajia on painostettu ja harhautettu (mm. kunnan edustajien ja Fennovoiman lobbareiden taholta) sopimuksiin, joita he eivät olisi halunneet tehdä.
3. Suomen 38% tavoite uusiutuvien osuudessa aiheuttaa sen, että Fennovoiman ydinvoima tulee yhteiskunnalle kuitenkin kalliiksi, koska yhteiskunnan on kustannettava Fennovoimankin osuus uusiutuvista.
4. Pyhäjoki on merkittävä elintarviketuotantoketjun aluetta (mm. peruna), sitä ei saa vaarantaa ydinvoimalalla. Oulujoki – Satakunta välinen rannikkoseutu on maatalousaluetta, jota voidaan viljellä myös kriisiolosuhteissa (kuivuus / liialliset sateet). Elintarviketuotanto tällä alueella on turvattava koko Suomen etua ajatellen.
5. Lähiympäristön väestö ja toiminnot PAP s. 166
Ydinvoimalaitosta ei voi Suomessa sijoittaa paikkaan, jonka läheisyydessä on väestökeskittymiä tai toimintoja, joille ei voida suunnitella tehokkaita pelastusjärjestelyjä. Ydinvoimalaitoksen sijoituspaikan on oltava myös sellainen, että ympäristön väestön säteilyaltistusta ja radioaktiivisten aineiden päästöjen rajoittamista koskevat määräykset normaalikäytössä, käyttöhäiriöissä ja onnettomuustilanteissa voidaan täyttää. Tätä ajatellen mm. Rautaruukki on aivan liian lähellä!
6. Terveysturvallisuudelle ja sairauzehoidolle ei ole suunnitelmia onnettomuuden varalta. Pyhäjoella pitäisi olla oman oma sairaala (100-200 paikkaa) tätä varten, kapasiteetti Oulaisissa ja Raahessa ei riitä. Evakuointisuunnitelmia ei ollut. Myös Rautaruukin evakuointi olisi huomioitava. Rautaruukin olemassa olo on Suomelle elintärkeä, myös kriisitilanteissa, sen toimintaa ei saa vaarantaa.
7. Pyhäsalmen kaivoksen (mukana mm. Oulun Yliopisto) maanalaisista tutkimushanketta, joka on maailmanlaajuinen projekti pitää jälleen erikseen korostaa. Ydinvoimala Pyhäjoella estäisi tutkimushankkeen toteutumisen. Hankkeita ei voi mitenkään yhteensovittaa. Jos Fennovoima saisi PAP-luvan ja valitsisi paikaksi Pyhäjoen veisi se mahdollisuuden maanalaisen tutkimuskeskuksen sijainnilta Suomessa.
8. Fennovoimalla **EI OLE** maita hallinnassa Hanhikivessä: Kaikkein tärkein eli ranta ja vesialueet puuttuvat Fennovoimalta! Muutkin maat se on hankkinut arveluttavin keinoin, epärehellisesti ja painostamalla maanomistajia. Kovasti lehdistä ja puheissa esille tuotu maiden pakkolunastus ei voi tulla kyseeseen Fennovoiman tapauksessa, koska kunta ei voi saada lupaa pakkolunastukseen yksityisen yrityksen puolesta, eikä Fennovoiman hanke ole yhteiskunnan kannalta sellainen, jota ei voitaisi ratkaista muilla keinoilla.
9. Karttaan on merkitty sellaisiakin tiloja, joiden sopimuksia ei ole kunnan elimissä käsitelty. Jos ne oikeasti on Fennovoimalla, miksi kaupat tai vuokrasopimukset on salattu?

10. PAP s. 170

... Lokakuussa 2008 pidetyt kuntavaalit ajoituivat Fennovoiman ydinvoimahankkeen kannalta erinomaisesti. Vaaleissa paikalliset asukkaat saattoivat ottaa kantaa myös ydinvoimalaitoksen mahdolliseen sijoittumiseen paikkakunnalle. Kunnanvaltuustolla on vaalien tuloksena hyvät edellytykset ottaa kantaa ydinvoimalaitoksen sijoittumiseen työ- ja elinkeinoministeriön kysyessä asiaa vuoden 2009 aikana.

Tämä oli "ovela veto"! Ennen kunnallisvaaleja tärkein asia Pyhäjoella oli muistuttaa äänestäjiä siitä, että vaaleista EI tulisi ydinvoimavaalit, koska kunnan tehtäviin kuuluu niin paljon muita asioita ja tämä on vain yksi asia muiden joukossa. Asia oli tärkeä ja ajankohtainen Pyhäjoella, koska kunnallisvaaleihin ilmoitautui puolueista riippumaton ydinvoimaa vastustava ryhmä Tulevaisuuden puolesta - Pro Hanhikivi"

Paikallislehden etusivulla kirjoitettiin, juuri ennen vaaleja: *"Kunnallisvaaleista näyttää kuitenkin myös Pyhäjoella muodostuvan muut kuin ydinvoimavaalit. Varsinkin vanhempi polvi on erittäin kiinnostunut siitä, miten uudessa tilanteessa vanhusten ja terveydenhuollon palvelut järjestetään"* ja keskustan vaalimainos: *"Valtioneuvosto ja eduskunta päättävät ydinvoiman rakentamisesta. Uusi valtuusto joko antaa tai ei anna lupaa ydinvoimalan rakentamiselle Pyhäjoelle. Jos Fennovoima valitsee sijoituspaikkakunnaksi Pyhäjoen, on Pyhäjoen uudella valtuustolla ratkaistavanaan ei yksin Pyhäjoen, vaan koko Pohjois-Suomen kehityksen suunta. Keskustan valtuutetut saavat harkita oman kantansa ydinvoimalaan, kun ovat tutustuneet hankkeen suunnitelmiin."*

Kunnallisvaalit eivät olleet puolto ydinvoimakannalle vaan lojaalisuutta keskustalle ja niille valtuutetuille joita aiemminkin on äänestetty! Täysin uutta sitoutumatonta ryhmää ei uskallettu äänestää, varsinkaan, kun Pro Hanhikivi heti vaalien alussa leimattiin yhden asian liikkeeksi.

Pro Hanhikivi sai kuitenkin valtuustoon 4 paikkaa (kaikkiaan 21 valtuutettua) ja ylivoimaisesti eniten henkilökohtaisia ääniä. Keskusta menetti 3 paikkaa, mutta liittoutumalla kokoomuksen ja vasemmiston kanssa, he saivat jaettua kaikki päätösvaltaiset paikat ydinvoimamyönteisille valtuutetuille. Edes keskustan naisista eniten ääniä saanut valtuutettu, joka ilmoitti ennen vaaleja olevansa ydinvoimaa vastaan, ei saanut paikkaa hallituksessa. Pian hallitus- ja lautakunta paikkojen jaon jälkeen vaalien ilmoitettiin olleen ydinvoimavaalit.

11. Fennovoiman osakkuusjärjestelyissä voi käydä kuten Pyhäjoen kunnassa vaalien jälkeen. Liittoutumalla sopivasti, pienet osakkaat pelataan ulos.
12. Pienmetsänomistaja, jonka metsän kohdalle linja sattuu, menettää metsän, eikä saa käytännössä mitään korvausta.
13. Sähkölinojen vaikutusta luonnonsuojelu- ja yksityismetsien alueella Vihantiin ja Nivalaan asti, ei ole käsitelty mitenkään. Sähkölinojat pitää olla selvitettyinä, ennen päätöksiä.
14. Mielpidevaikuttaminen jopa virheellisillä tiedoilla paikallislehdissä (Fennovoiman markkinoinnin lisäksi) onnistui paikallisen mielipiteen muokkaamisessa. Esim. aina, kun on ollut laaja jakelu paikallislehti Raahen Seudussa, oli samalla myös ydinvoimamyönteinen juttu lehdessä. Lukijat ovat joutuneet puuttumaan usein virheelliseen uutisointiin. Ilmeisesti puuttuminen ympäristöministerin taholta hieman tasoitti kirjoittelua.
15. Fennovoima väittää, että se on aktiivisesti hakeutunut vuorovaikutukseen mahdollisimman laajojen kansalaispiirien kanssa. Tämä ei ole totta.

Tässä muutamia esimerkkejä:

16.10.2007.

Pyhäjoen kunnan päättäjät ja Fennovoiman edustajisto kokoontuivat Pyhäjoella informaatiotilaisuuteen. Paikalle saapui myös reilut 20 Hanhikiven alueen maan- ja mökinomistajaa. He vaativat tietoja hankkeesta. Heti alussa (ovensuukeskusteluissa) ilmeni, että Fennovoimalla on vääriä tietoja maanomistajien halukkuudesta luopua maistaan ja jopa vääriä tietoja maanomistuksista. Informaatiotilaisuus pidettiin suljetuin ovin eikä maan- ja mökinomistajille suotu mahdollisuutta osallistua siihen.

13.2.2008

Fennovoima ja työ- ja elinkeinoministeriö järjestivät Pyhäjoella Monitoimitalolla yleisötilaisuuden, jossa esiteltiin ydinvoimalahankkeen YVA-ohjelmaa, itse hanketta sekä siihen liittyvää kaavoitusta. Yleisöllä oli vain rajoitettu mahdollisuus esittää tilaisuudessa mielipiteitä hankkeesta.

13.3.2008

Raahen Seudun uutisen mukaan "maanhankinta etenee Hanhikivellä" ja Pohjolan sanomien uutisten (16.3.2008) mukaan "Pyhäjoella Fennovoima on vuokrannut kunnalta 52 hehtaarin kokoisen tontin Hanhikiven alueelta. Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Markku Kestilä (kesk.) kertoi, että yhtiö on myös pääsemässä sopuun yksityisen maanomistajan kanssa toisesta samankokoisesta alueesta." Halusimme tietää miten tämä voi olla mahdollista, kun maanomistajat eivät tiedä asiasta mitään. Lähdimme selvittämään asiaa Fennovoiman paikallistoimistolle.

Fennovoiman paikallistoimistolla Sauli Herva ei voinut vahvistaa paikalle tulleille maanomistajille lehtien tietoja, kun ei ollut asiasta tietoinen. Puhelinyhteyden kautta rakentamisjohtaja Timo Kallio myönsi, että uutisointi on virheellistä, koska hänen nimenomaisen lausuman mukaan Fennovoima ei voi vielä julkaista hankkineensa kunnan omistamaa maa-aluetta, sillä valtuuston päätös ei vielä ollut lainvoimainen, eikä maanhankinta ollut Hanhikivellä edennyt. Fennovoima ei myöskään ollut neuvotellut Hanhikiven yksityisten maanomistajien kanssa, kuten Pohjolan sanomissa väitettiin, totesi Timo Kallio. Sähköpostilla 22.3. Fennovoiman Timo Kallio kuitenkin jälleen pyörsi lausumansa ja "pyysi kohteliaasti" olemaan sekaantumatta asiaan.

Fennovoima on järjestänyt naisteniltoja eri paikkakunnilla, joista on myös uutisoitu lehdissä.

Pro Hanhikiven edustajia ei ole katsottu aiheelliseksi kutsua mukaan naisteniltoihin, mutta saamiemme tietojen mukaan asiasta on kovastikin keskusteltu paikallisen tahon ja Fennovoiman edustajan välillä, kuten alla oleva sähköpostikeskustelu osoittaa:

Paikallisen tahon kysymys:

".. Olihan se kutsuttavien lukumäärä yht. 50? ... Olen myös miettinyt, kutsunko Pro Hanhikiven porukasta joitain henkilöitä. Peikkona on, että he tekevät niin paljon kysymyksiä, ettei muille jää tilaa. Mitä mieltä olet?

Fennovoiman edustajan vastaus:

Hienoa kun haalit osallistujia! :) ... tärkeintä, että saadaan kiva tunnelma aikaan ja

voidaan tutustua ja keskustella. En ehkä tähän tilaisuuteen kutsuisi Pro Hanhikiveä. Voidaan perustella, että lähdettiin pienimuotoisesti liikkeelle ja katsotaan tilanne seuraavassa tapaamisessa, vai mitä mieltä olet? ”

Onko tämä ote käydystä sähköpostikeskustelusta esimerkki avoimesta tiedottamisesta?

16. Avoin asioiden käsittely:
Lain mukaan henkilöllä, myös virkamiehellä, on täysi oikeus antaa kommentteja yksityishenkilönä, mutta käytännössä tämä ei pienillä paikkakunnilla toimi. Virkamiehet, kuntien työntekijät ja yritysten palveluksessa olevat, jotka eivät ole ydinvoiman kannalla on joko vaiennettu tai eivät muutoin uskalla sanoa mielipidettään julkisesti, muutamia henkilöitä lukuun ottamatta. Tästä on jo selviä todisteita, miten saattaa käydä, jos uskaltaa asettua hanketta ajavia vastaan.
17. Sosiologiset ja sosiaaliset asiat ja niiden vaikutukset pidemmällä ajalla. Nyt on jo selvästi nähtävissä sairastumisia, uupumista, ristiriitoja ja paineita asukkaiden kesken. Jo tähänastisilla tapahtumilla on pilattu paljon ja tilanteen korjaantuminen tulee kestämään pitkään. Sosiologisten vaikutusten selvitys ja seuranta puuttuu.
18. Kriittinen tekijä Fennovoiman mukaan on kunta ja asukkaat. Kunta on puhuttu hankkeen taakse jo hyvissä ajoin, mutta asukkaat eivät voi hyväksyä Fennovoiman pyrkimyksiä. Tätä asiaa ei voida mitenkään lieventää hyväksyttävälle tasolle.
19. Patoutunut tilanne mm. rakentamisessa, asuntokauppa ei käy. Tulemme esittämään korvausvaatimuksemme Fennovoiman aiheuttamista taloudellisista menetyksistä sekä ”kivusta ja särystä”
20. Ympäristövaikutusten asukaskysely epäonnistui täydellisesti. Kaikki siihen vetoavat taulukot ja tilastot tulisi hylätä virheellisinä. Asukaskyselyä mahdollisesti paikkaamaan tarkoitettu puhelinhaastattelu tehtiin taas siten, että kaikkia satunnaisia vastaajia ei huolitettu tutkimukseen ja toisaalla haastattelija vedätti mm. kalajokista vastaajaa myönteisen mielipiteen antamiseen.
21. Muinaismuistoista on tekeillä valtakunnallinen rekisteri, jonka matkailullinen merkitys voi olla mm. maakunnan matkailun kannalta hyvä ja esim. Hanhikivi tulisi ehdottomasti olemaan yksi merkittävä tutustumiskohde seutukunnan alueelle, ellei Fennovoiman hanke pilaa muinaismuistoaluetta.
22. 5 km:n suoja-alue on ilmeisesti määritelty reaktorirakennuksen oletetusta keskipisteestä?
Koko yhtenäinen kyläalue mukaan lukien, suojavyöhykkeellä asuu 450 vakituista asukasta ja suoja-alueen sisään jää sekä koulu että päiväkot.
23. 12.5.2009 oli sekä Helsingin sanomissa että Keski-Uusimaassa Merenkurkun kahden hiljattaisen maanjäristyksen tiimoilta tieto, että maankohoamisrannikko on järistysherkkää aluetta, maankohoamisen seurauksena maa liikahtelee herkästi. Tämä tieto on jo entuudestaan tieteellisesti pätevä ja useiden tahojen todistama.
24. TEM uskonee edelleen Once-through-systeemiin. Se on halvin ratkaisu ydinvoimalan jäähdyttämiseksi. Kun USA:n valtameretkin on todettu pilaantuvan OTC-systeemistä, niin kuinka Itämeri ja Pohjanlahti vielä haavoittuvampana sisävesistönä sen kestäisi.

25. Perämeri on tähän saakka välttynyt rehevöitymiseltä, toisin kuin Itämeren eteläosat, joihin kohdistuu voimakkaan ravinnekuormituksen ohella Suomen ja Ruotsin ydinvoimaloiden lauhdevesien tuhansien megawattien suuruisen lämpökuormitus. Perämeren veden laatua ei saa heikentää.
26. PAP s.57/124 sanotaan, että vain pienimuotoinen Parhalahden ja Hurnasperän täydennysrakentaminen on mahdollista, jos ydinvoimala tulee Hanhikiven niemelle. Sehän tarkoittaa kyläkuolemia. Ei kai sellaista voi hyväksyä.
27. Taitavasti oli esim. kuljetusrekan joutumisessa onnettomuuteen selitetty, ettei kilometrin päässä oleva ihminen saa paljon säteilyä. Aivan oma lukunsa oli ensin kallioitten toteaminen arvokkaaksi luontokohteeksi, sitten jo kartassa vähemmän arvokkaaksi ja kohta oltiinkin jo kaivamassa niihin mittavat luolastot. Arvokkaiden mineraalien mahdollisista esiintymisistä vain oletettiin, että niitä ei todennäköisesti ole (vaikka 15 km:n päässä Raahessa on jopa kultaa). Yleensäkin arvokkaita alueita oli selvästi vain siellä, mitkä alueet eivät liity heidän intresseihinsä, hiekkarannat ovat arvokkaat, mutta kartassa asia on hämärretty. Väittivät käyttävänsä alueesta vain pienen osan, mutta eihän se tietenkään näin ole. Positiivinen yllätys oli, että Hanhikivi oli päässyt Natura-arvioon. Eiköhän se ratkaise asian, jos kunnan asiantuntijat pääsevät alueen todelliset luontoarvot arvioimaan. Fennovoiman oli pakko myöntää myös koko alueen uhanalainen luontotyyppi.
28. Viime kesänä on ollut Pyhäjoessa poikkeuksellisen hyvä lohien nousu, joka on tulosta pitkäaikaisesta kalakannan hoitamisesta ja kalaistutuksista. ko. satsaukset menetettäisiin ydinvoimalan jäähdytysvesien ja meriveden ottopumppausten myötä. Suurella jäähdytysveden pumppausmäärällä ja veden lämpenemisellä on suuri merkitys perämeren kalakannoille.
29. Fennovoiman hanke on jo aiheuttanut monia sosiaalisia ongelmia, jotka nyt vielä kohdistuvat kohtuullisen pieneen väestön osaan ja voisivat olla (toivottavasti ovat) korjattavissa, kunhan hanke lopultakin haudataan. Mutta jos hanke toteutuisi, yhteiskunnan tulisi varautua hoitamaan ison ihmisryhmän sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Ja hankkeeseen ryhtyneiden ja sen hyväksyneiden (kunta) pitää täysimääräisesti korvata aiheuttamansa vahingot.
30. Ydinvoimalan hyötysuhde on erittäin huono, voitaisiin kai puhua haittasuhteesta. Jos esim. tuulivoiman hyötysuhde on huono, se energia joka jää käyttämättä ei rasita ketään, mutta ydinvoimalan tapauksessa 2/3 haittasuhteella vahingoitetaan ympäröivää luontoa, ennen kaikkea matalaa vesistöä, jossa vaikutukset näkyvät dramaattisesti ja laajalla alueella.
31. Fennovoima on lobannut voimalaansa tehokkaasti Pyhäjoen kunnan päättäjille ja kansanedustajille. Nämä käytetyt keinot ovat olleet ajoittain jopa kyseenalaisia. (Fennovoima on muun muassa tarjonnut pesäpallo-ottelulippuja, teatterilippuja, aamiaisia ja lounaita päättäjille. Nämä pieniltä tuntuvat asiat ovat isoja asioita pienessä maalaiskunnassa.) Fennovoima on tullut Pyhäjoelle suurin elein esittäen suurta hyväntekijää.
32. Tielinjauksen kaikissa vaihtoehdoissa tie kulkee luonnossuojelualueiden läheisyydessä ja toisessa vaihtoehdossa myös asutuksen läheisyydessä. Huomioitavaa on myös, että Parhalahdella on muutama vuosi sitten tehty uusjako, josta maksut juoksevat maiden omistajille, korvaako Fennovoima niiden

maanomistajien uusjakomaksut, jotka menettävät pienet maapalاسensa teiden ja linjojen alle?

33. Fennovoiman yleispiirteisen selvityksen kannessa lukee: "Jaetaan kotitalouksiin ja kunnanvirastoihin seuraavien paikkakuntien alueella: Alavieska, jne."
AINAKAAN MEILLE EI OLE JAETTU yhtään mitään infoa tai selvityksiä Fennovoiman toimesta postitse! Itse olen kaikki asiakirjat Fennolta pyytänyt ja sitten vasta saanut. KALAJOELLA EI OLE JAETTU! Eli se siitä tiedon jakamisesta avoimesti.

Näiden pitäisi olla painavia syitä ydinvoimala hankkeen pikaiseen keskeyttämiseen ja alueen luonnonsuojeluarvojen tunnustamiseen

Haluamme myös oikaista joitakin räikeimpiä väittämiä, jotka tulivat esille kuulemistilaisuudessa Pyhäjoella 27.5, ja jo TEM:lle jätetyissä kuulemistilaisuuden kirjallisissa palautteissa.

021 Markku Kestilä, yksityishenkilönä (Pyhäjoen kunnanvaltuuston puheenjohtaja)

Hanhikivi on yhtenä kolmesta vaihtoehdosta laitoksen sijoituspaikaksi. Mielestäni Haanhikivenniemi on erinomainen paikka laitoksen sijoittumiseen, ei lähellä pysyvää asutusta, rannasta nopeasti syvenevä meri sataman rakentamiseen, jäähdytysveden ottoon ja laudeveden poistoon, meriveden mahdollinen lämpeneminen jää hyvin pienelle alueelle.

Hanhikiven alue on ollut suurteollisuuden sijoittumiselle kaavoitettuna v. 2005. Paikkakuntalaisille muutamaa kesämökkiä lukuunottamatta alue on ollut täysin merkityksetön, ja hyvin vaikeasti löydettävissäkin. Nyt voimalaitoksen mahdollinen sijoittuminen alueelle on tuonut hanketta vastustavia tahoja hakemalla hakemaan ja tekemällä tekemään oletettuja luontoarvoja jotka estäisivät tämän meidän talousalueelle niin tärkeän mahdollisuuden toteutumisen.

Kestilän lausuma ei perustu tosiasioihin, vaan sisältää useita virheitä ja on pelkkä luulo ja oletamus ihmiseltä, joka ei asu lähimaillaakaan Hanhikiveä, eikä välitä paikallisten ihmisten mielipiteistä ja elämästä. On hävytöntä väittää itselle merkityksetöntä aluetta täysin merkityksettömäksi lähiympäristön ihmisille, joista suuri osa on asunut alueella koko elinikänsä. Hanhikivenniemen lähimmät pysyvän asutuksen kotitaloudet sijaitsevat 3-4km päässä suunnitellulta voimalaitosalueelta. Hanhikivenniemeen johtaa valtatieltä 8 lähtevä yksityistie, joka on yleisessä käytössä. Alue ei ole vaikeasti löydettävissä, jos vain karttaa osaa lukea ja tietä pitkin kulkea. Maankohoamisrannikko on erittäin matalaa, ei suinkaan nopeasti syvenevää. Hanhikivenniemen luontoarvot ovat tosia ja olemassa hankkeesta, sen vastustajista tai kannattajista riippumatta. Hankkeen taloudellisia hyötyjä on suurenneltu mm. kiinteistöverotuoton on ilmoitettu korkeimmillaan olevan n. 5 milj. Ja tuokin hyöty mahdollisesti tulisi Raahelle, jos hankkeelle annettaisiin lupa. Pyhäjoen kunnan talous on parempi kuin esim. Raahen ja tämän takia Pyhäjoki on mieluinen kuntaliitoskumppani Raahelle, etenkin jos ydinvoimala rakennettaisiin tänne.

022 Mauno Peltoketo, Pyhäjoen kunnanjohtaja

Kunta omaksui nopeasti näkemyksen, että hankkeen edellytykset lähdetään aktiivisesti selvittämään, toiminta on avointa ja vuorovaikutteista.

Noin puolentoista vuoden aikana on ollut runsaasti erilaisia yleisötilaisuuksia, YVA-menettelyyn ja kaavoituksiin liittyviä kuulemis- ja yleisötilaisuuksia jne. Lehtikirjoittelu on ollut erittäin vilkasta.

Kunta on toiminut johdonmukaisesti näin, kuten uusia valtuutettuja valtuustoseminaarissa 18.3. opastettiin: ”Viranhaltija valmistele asian ja valmistelun aikana ei ole viranhaltijaa syytä häiritä, viranhaltija tekee päätösesityksen lautakunnalle ja päätösesitystä ei yleensä muuteta.” Missä vaiheessa menettely on avointa ja vuorovaikutteista? Useimmat päätösesitykset asiaan liittyen on viety suoraan kunnanhallitukselle, lautakunnat ja jaostot on ohitettu.

023 Oulun kauppakamari, Raahen kauppakamariosasto Raimo Seikkala ja Pauli Kastell

Pyhäjärven neutriinotutkimushanke ja Pyhäjoen ydinvoimala voidaan toteuttaa samanaikaisesti. Cernin neutriinosuihkujen tutkimushanke on mahdollinen, vaikka Pyhäjoelle rakennetaan ydinvoimala. Pyhäjärven tutkimuslaboratorio työllistää enimmillään 40 - 50 tutkijaa ja ylläpitohenkilökuntaa saman verran. Mahdollinen tutkimuslaitos voi sijoittua Pyhäsalmen kaivokseen, koska ydinvoimalasta huolimatta taustasäteily on pieni Keski-Euroopan kilpaileviin sijoituspaikkoihin verrattuna. Tutkimuslaitos voi toimia ja tehdä suurimman osan suunnitelluista tutkimuksista Pyhäjoen ydinvoimalan rakentamisesta huolimatta.

Jälleen on huomautettava, että ydinvoimala Pyhäjoella mitätöisi Pyhäjärven toiveet saada suunnitteilla oleva maanalainen hiukkastutkimuskeskus Pyhäsalmen kaivokselle.

Hiukkastutkimuskeskus työllistäisi noin sata työntekijää. Keskuksen kustannusarvio on 500 miljoonaa euroa, josta suuri osa tulisi Suomen ulkopuolelta. (Lähde: Yle, Oulu 13.6.2009)

024 Siika- Pyhäjokialueen Liitto Pentti Simojoki

Siika- Pyhäjokialueen Liitto toteaa, että niin Pyhäjoki kuin Raahekin ovat antaneet myönteiset lausunnot Fennovoima Oy:n Pyhäjoen voimalaitoshankkeelle. Niin muodoin Alueliitto voi ponnella ajaa voimalaitosta Pyhäjoelle. Alueliiton mielestä on kuitenkin hyvä, että myös kriittisiä lausuntoja annetaan, mutta toki lausuntojen tulee perustua tosiasioihin.

...Lausuntojen tulisi perustua tosiasioihin. Omassa lausunnossaan (siis 27.5.) Simojoki kuitenkin rohkenee jo kirjoittaa: että niin Pyhäjoki kuin Raahekin ovat antaneet myönteiset lausunnot Fennovoima Oy:n Pyhäjoen voimalaitoshankkeelle. Pyhäjoella kunnanhallituksen kokous oli vasta 1.6. ja valtuusto 9.6.

Alueen ihmisten mieltä rauhoittaa se, että ydinjätteen loppusijoituspaikka on Eurajoki. Siitä on jo valtakunnallinen ratkaisu, että ydinjäte sijoitetaan kaikkien voimalaitosten osalta samaan paikkaan ja se tulee olemaan Eurajoki, mistä on tehty periaatepäätös jo vuonna 2000. Eurajoen kunnalta on jo myönteinen päätös kaikkien ydinvoimalaitosten ydinjätteen loppusijoittamisesta.

Puutimme virheelliseen väittämään ja korjaamme että:

Posivalla on periaatepäätös käytössä olevien Olkiluodon ja Loviisan ydinvoimalaitosten sekä Olkiluotoon rakenteilla olevan laitoksen käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksesta.

Posiva esitti vuonna 1999 Valtioneuvostolle jättämässään

periaatepäätöshakemuksessa, että **käytössä olevien Olkiluodon ja Loviisan voimalaitosten** käytetty ydinpolttoaine tulisi loppusijoittamaan Eurajoen Olkiluodon kallioperään ja että loppusijoitus tullaan toteuttamaan KBS-3 konseptia käyttäen.

Päätöksentekoa varten valtioneuvosto pyysi hankkeesta lausunnot Eurajoen kunnalta (kunnalla oli veto-oikeus) ja Säteilysurvakeskukselta (STUK). Eurajoen kunnanvaltuusto hyväksyi loppusijoituslaitoksen sijoittamisen Olkiluotoon äänin 20–7. Valtioneuvosto teki myönteisen periaatepäätöksen joulukuussa 2000. Asian vahvistettiin

eduskunnassa toukokuussa 2001.

Vuonna 2002 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen **Olkiluoto 3:n** käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksesta Olkiluodon kallioperään.

Sen lisäksi Posiva on hakenut periaatepäätöshakemusta **Olkiluoto 4:n** ja **Loviisa 3:n** ydinjätteille. Olkiluoto 4:lle Eurajoen valtuusto on antanut puoltavan lausunnon 15.12.2008 ja Loviisa 3:n periaatepäätöshakemuksesta ei ole vielä lausuntopyyntöä Eurajoelle tullut, koska hakemus on jätetty TEM:lle 13.3.2009.

Fennovoimalla ei ole ydinjätteen loppusijoituspaikkaa.

Simojoki edelleen väitti kuulijalle (27.5. kuulemistilaisuudessa), että Saksassa rakennetaan lisäydinvoimaa ja loppusijoitus on ratkaistu. Väitteistä kumpikaan ei pidä paikkaansa.

026 Vesa Ojanperän, ympäristösihteerin

Erityisesti haluamme arvioida ja kommentoida tätä Vesa Ojanperän lausuntoa, koska ympäristösihteerin on antanut lausunnon **Pyhäjoen YMPÄRISTÖVIRANOMAISENA**, vaikka kunnan ympäristöviranomaisista eli teknistä lautakuntaa ei ole lausuntoasiassa kuultu ja koska tätä lausuntoa ei mitenkään käsitelty suunnittelujaoston tai kunnanhallituksen kokouksissa ennen valtuustoa.

Joissakin päätösasioissa ympäristösihteerille on annettu valtuutus toimia kunnan ympäristöviranomaisena, mutta aiemman käytännön mukaan ympäristösihteerin on valmistellut asiat ja kuitenkin päätökset on annettu lautakunnan kokouksessa (koskee mm. sikaloita, navettoja yms. suurempia hankkeita). Ydinvoimalalausuntoasia ei ollut tarpeeksi iso asia lautakunnan päätettäväksi, vai oliko se liian iso?

Otteita ja kommentteja lausunnosta

Energian tuotannosta aiheutuu merkittäviä ympäristövaikutuksia. Vaikutukset kohdistuvat suoraan eläimiin ja kasveihin tai välillisesti muuttamalla elinympäristöä. Tällä hetkellä ilmastomuutos huolettaa maailmanlaajuisesti, aiemmin ovat olleet enemmän esillä energiatuotannon vaikutus ympäristön saastumiseen ja aiheutuneet muutokset vesiluonnolle.

Ihmettelemme Ojanperän asiantuntemusta ympäristöviranomaisena, ellei hän tunne Lakia ympäristövaikutusten arvioinnista eikä laissa tarkoitettuja ympäristövaikutuksia, jotka käsittävät huomattavasti laajemman kokonaisuuden, kuin Ojanperä eläimistä, kasveista ja näiden elinympäristöistä puhuessaan antaa ymmärtää.

Ydinvoiman ongelmana ovat erityisesti raaka-aineen ja käytetyn polttoaineen sekä syntyvien jätteiden radioaktiivisuus. Vesivoima muuttaa vesiluontoa paikallisesti tai alueellisesti. Kivihiili, maakaasu ja öljy tuottavat kasvihuonepäästöjä, joilla on koko maapallon laajuisia vaikutuksia. Tuulivoimaa pidetään luonnonympäristön kannalta hyvänä, kun pystytään pitämään tuulivoimaloiden maisemalliset vaikutukset ja vaikutukset linnustolle kurissa. Tuulivoima tarvitsee monia muita energian tuotantomuotoja enemmän säätövoimaa ja voimat muuttavat laaja-alaisesti maisemia. Käytetystä säätövoimasta riippuvat osaksi käytetyn tuulivoiman kokonaisvaikutukset ympäristöön.

Ojanperän esittää lausunnossaan kytköksiä muihin energiantuotantomuotoihin. Ydinvoimaan kytkettyjä energiahankkeita Pyhäjoella ei kuitenkaan ole vireillä.

Ympäristövaikutuksia on tarkasteltu laitoksen sijoituspaikkaa laajemmin. Kansalaisia huolettaneita kysymyksiä ovat olleet ydinpolttoaineen, syntyvän jätteen käsittelyn ja sijoittamisen vaikutusten arviointi. Erityispiirteenä on ollut esillä myös historiallinen muistomerkki Hanhikivi. Tärkeää on ollut, että Pyhäjoen kunnassa myös ydinvoimahankkeeseen kriittisesti suhtautuvat ovat voineet osallistua avoimena pidettyyn

keskusteluun. He ovat saaneet esittää mielipiteitään lukuisissa tilaisuuksissa ja yhteyksissä asiaan liittyen.

Keskustelua hankkeen ympärillä on ollut runsaasti, mutta avointa se ei ole ollut. Viimeksi 13.6.2009 Pyhäjoen paikallislehti Kuulumiset jätti julkaisematta Pro Hanhikiven jättämän maksullisen ilmoituksen liittyen Fennovoiman hankkeen vaiheisiin. Hankkeen eri vaiheissa järjestetyissä virallisissa ja epävirallisissa tilaisuuksissa mielipiteiden esittäminen ei ole ollut vapaata, vaan hankkeeseen kriittisesti suhtautuvia ei ole kutsuttu kaikkiin tilaisuuksiin mukaan tai tilaisuuksissa on vaadittu esittämään kannanotot kirjallisina, eikä kaikkia kirjallisesti esitettyjä mielipiteitä ole käsitelty.

Fennovoima Oy:n kolmen paikkakunnan vertailussa pyhäjokiset suhtautuivat simolaisia hieman myönteisemmin ja ruotsinpyhtäläisiin nähden selvästi myönteisemmin väittämään ”mielestäni ydinvoimalaitoksen rakentamisesta on hyötyä asuinseudulleni”. Saadut vastaukset tukevat tiedotusvälineissä esitettyjä ja vallalla olleita seudun kuntien luottamuselinten jäsenten käsityksiä, että sijoituspaikka nähdään yleensä myönteisenä Pyhäjoen kunnalle ja Raahen seutukunnalle.

Se, että Fennovoiman itsensäkin epäonnistuneeksi myöntämässä mielipidetiedustelussa on saatu edellä mainittu tulos, ei osoita, että ydinvoimala nähtäisiin ”yleensä myönteisenä Pyhäjoen kunnalle ja Raahen seutukunnalle”, vaan kertoo, tosin epäluotettavasti, eri paikkakuntien välisten mielipidemittausten suhteesta toisiinsa. Jos tällainen ”vallalla ollut” käsitys pitäisi paikkansa, miksi kuntalaisia ei silti uskallettu virallisesti kuulla kansanäänestyksen kautta?

Fennovoima Oy:n esittämä sijaintipaikka Pyhäjoen ja Raahen rajalla sijaitsevalla Hanhikivenniemellä on esitettyjen selvitysten perusteella ydinvoimalan rakentamiseen sopiva. Alueelta on tehty jo ennen tätä ydinvoimalahanketta perusteelliset luontoselvitykset.

Useat viranomaiset, mm. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus on pitänyt Hanhikivenniemen sijoituspaikkavaihtoehdon soveltuvuutta ydinvoimalan rakentamiselle erittäin kyseenalaisena. Alueella ei myöskään ole vielä tehty perusteellisia luontoselvityksiä, vaan mm. Hanhikiven alueen Natura-arviointi ja useat työ- ja elinkeinoministeriön edellyttämät YVA-lisäselvitykset on yhä suorittamatta ja raportoimatta.

Ihmisen toiminta ja rakentaminen aiheuttaa aina enemmän tai vähemmän vaikutuksia luontoon ja maisemaan. Ydinvoimahanke isona rakennuskohteena heikentää osin Pyhäjoen Hanhikiven alueella kasvuston kehityssarjoja eli ns. sukkessiosarjoja. Kehityssarjat eivät rakentamisen jälkeen enää kaikilta osin säily. Suunnitelmien mukainen vaikutus rajoittuu hyväksyttävissä olevalle osalle eikä vaaranna riittävää suojelua.

Hanke voi katsoa jopa parantavan joidenkin Hanhikiven niemen arvokkaiden luontotyyppien säilymismahdollisuuksia. Valtaosa Hanhikivenniemen arvokkaimmista luontokohteista sijoittuu rantaviivan tuntumaan, johon ydinvoimala tai sen oheisrakentaminen eivät kohdennu. Ydinvoimalan sijoittuminen alueelle syrjäyttää osalta Hanhikivenniemeä muita maankäyttömuotoja, jotka saattaisivat olla luontoarvojen säilymisen kannalta huonompia.

Millä perusteella ”suunnitelmien mukainen vaikutus” eli tuhoutuminen kohdistuisi erittäin uhanalaisen maankohoamisrannikon sukkessiometsäsarjojen luontotyyppillä jossain kohtaa Hanhikivenniemeä ”hyväksyttävissä olevalle osalle”? Minkä arvokkaiden luontotyyppien säilymistä hanke Hanhikivenniemellä edistäisi? Sukkessiometsien luontotyyppi sijoittuu Hanhikivenniemellä valtaosin muille kuin ranta-alueille. Mitkä maankäyttömuodot alueella ovat ydinvoimalaitoksen sijoittamistakin huonompia luontoarvojen säilymisen kannalta?

Ympäristönsuojelu kannalta on myönteistä, että luonto- ja ympäristöasiat on nyt selvitetty alueelta hyvin. On todennäköistä, että selvitykset ovat tarkemmat kuin olisi tehty esim. alueen loma-asumista tai virkistyskäyttöä painottavassa maankäytön suunnittelussa. Myönteisenä voi pitää sitä, että ydinvoimalahankkeen johdosta alueen suojelualueverkosto pystytään säilyttämään samoin kuin näihin suojelualueisiin liittyvät luonnonarvot.

Ojanperä siis väittää, että ilman ydinvoimalahanketta Hanhikiven suojelualueverkostoa ja näihin liittyviä luonnonarvoja ei pystyttäisi säilyttämään.

Pyhäjokisten ja täällä käyvien matkailijoiden kannalta on hyvä, että vanhana rajamerkinäkin tunnettu Hanhikivi on voitu tehtyjen suunnitelmien pohjalta säilyttää. Kiven asema maisemassa muuttuu, mutta sen saavutettavuus paranee. Tälle kulttuurihistorialliselle kohteelle voidaan mahdollistaa hyvä kulkuyhteys myös ydinvoimalan rakentamisen jälkeen.

Muinaismuistolailta suojellun Hanhikiven saavutettavuus ei takuulla parane kiven jäädessä voimalaitosalueen sisään, jonne kulku on luvanvaraista. Hanhikivi on saavutettavissa matkailullisiin tarkoituksiin nykyistä olemassa olevaa tietä ja kivelte johtavaa polkua pitkin varsin hyvin. Nykyisessä maisemallisessa ympäristössään Hanhikivi myös soveltuu ydinvoimalaitosalueetta paremmin matkailulliseen hyödyntämiseen.

Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen keskeisimmät ympäristövaikutukset liittyvät ydinpolttoaineiden käyttöön, varastointiin, kuljetukseen ja loppusijoitukseen sekä jäähdytysveden käyttöön. Monen ydinvoimaan kielteisesti suhtautuvan kanta muodostuu näiden tekijöiden pohjalta. Tehtyjen selvitysten valossa Hanhikivenniemen alue soveltuu laitoksen sijoittamiseen ja mainitut haitalliset ympäristövaikutukset pystytään alueella hallitsemaan. Ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Hanhikiven niemen alueelle on Loviisassa ja Olkiluodossa saatujen suomalaisten kokemusten valossa turvallinen ratkaisu. Mittavien turvajärjestelyjen johdosta hankkeella ei vaaranneta poikkeustilanteissakaan kenenkään henkeä tai terveyttä, kun vaikutukset jäävät laitosalueelle. Myös tulevassa

Ojanperä esittää Loviisassa ja Olkiluodossa saatujen kokemusten osoittavan Hanhikivenniemen olevan sovelias ydinvoimalan sijoittamiselle. Väite on vailla perusteita. Hankkeen vaikutukset eivät todellakaan ”jäädä laitosalueelle”, vaan ulottuvat kauas, Suomen rajojen ulkopuolelle saakka, kun huomioidaan uraanin louhinta. Myöskään ydinpolttoaineen loppusijoitusta ei ole suunniteltu laitosalueelle, vaan paikka on ”jossain Suomessa”.

Ydinvoimalalla on vaikutuksia alueen kallioperään, joka on monin paikoin näkyvillä tai vain ohuen maakerroksen peittämä. Pyhäjoen ja Raahan rajalla sijaitseva Hanhikiven niemen kallioperä soveltuu jo tehtyjen tutkimusten perusteella suunniteltuun rakentamiseen hyvin. Kallioperä on riittävän yhtenäistä ja lujaa eikä selvityksessä ole noussut esille seikkoja, jotka estäisivät hankkeen toteutuksen. Näkemykseni mukaan geologiset olosuhteet ovat olleet koko jääkauden jälkeisen ajan varsin vakaat vähittäisestä kallioperän ja maan kohoamisesta huolimatta. Alueelle voidaan toteuttaa selvitysten perusteella myös laitoksen tarvitsemat matala- ja keskiaktiivisten jätteiden tilat. Maassamme saatujen kokemusten perusteella näiden jätteiden säilyttäminen voidaan toteuttaa tarvittavan ajan ilman ympäristöongelmia.

Fennovoima ei ole esittänyt mitään geologisia tutkimuksia, joihin perustuen Hanhikiven alue soveltuisi ydinvoimalan rakentamiseen tai matala- ja keskiaktiivisen voimalaitosjätteen pysyvään sijoittamiseen. Ojanperä väittää maassamme olevan kokemusta näiden jätteiden tarvittavan pitkästä säilyttämisestä ilman ympäristöongelmia. Tietävästi maassamme ei ole matala- tai keskiaktiivisen jätteen sijoituspaikkoja, jotka olisivat jo muuttuneet vaarattomiksi.

Fennovoima Oy:n esittämällä tavalla ydinenergialla voidaan tuottaa energiaa vähentäen hiilen, öljyn ja maakaasun käyttöä. On tosiasia, että laajamittaisen mainittujen fossiilisten polttoaineiden käytön kautta on ajautettu maailmanlaajuisiin ilmaston vaikuttaviin muutoksiin. Paikallisen ympäristöviranomaisen kannalta on tärkeää, että ilmaston muutosmahdollisuuteen suhtaudutaan vihdoin samalla vakavuudella kuin Euroopassa suhtauduttiin puoli vuosisataa sitten ilman kautta kulkeutuneeseen happamoitumiseen.

Hankkeessa ei ole tullut esille suunnitelmia, jotka osoittaisivat Fennovoiman ydinvoimalaitoksen vähentävän hiilen, öljyn tai maakaasun käyttöä.

Yhteenvetona eli loppukevennyksenä voimme todeta, että mielipiteemme ja ajatuksemme saattavat vaikuttaa katkerilta, masentavilta ja ahdistavilta ja juuri sellaisena olemme Fennovoiman hankkeen vaikutukset nähneet ja kokeneet. Emme kuitenkaan vaivu synkkyyteen vaan odottemme innokkaana ja suunnittelemme jo iloisin mielin Fennovoiman läksiäisiä, joita vietettäessä ei sitten riemulla ole rajaa.

Toivomme, että myös Te työ- ja elinkeinoministeriössä näette Fennovoiman hankkeen mahdottomuuden ja teette asiassa saman johtopäätöksen kuin me:

Fennovoiman ydinvoimalahanke ei ole yhteiskunnan edun mukainen, eikä se voi kaikista edellä luetelluista kymmenistä syistä johtuen koskaan toteutua Pyhäjoella Parhalahden Hanhikivessä.

Toivomme myös, että teillä on viisautta ja laajempaa näkemystä päättää asiasta ihmiskunnan ja ihmisten edun mukaisesti, kuin täällä paikallisella tasolla, jossa rahan ahneus ja helpon elämän houkutus ("lottovoiton" odotus) vei monen pään pyörälle ja inhimillisyys ja ihmisyys unohdettiin.

Paikallisten ihmisten ja yhdistyksen jäsenistön mielipiteitä ja kannanottoja kokosivat ja "hieman suodattivat" Pro Hanhikivi ry:n hallituksen jäsenet.

Paikallisten ihmisten
psta.

Pro Hanhikivi

